Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (yhdeksäs jaosto)

2 päivänä helmikuuta 2023*

Ennakkoratkaisupyyntö – Kuluttajansuoja – Direktiivi 93/13/ETY – Kuluttajasopimusten kohtuuttomat ehdot – 5 artikla – Velvollisuus laatia sopimusehdot selkeästi ja ymmärrettävästi – Direktiivi 2005/29/EY – Sopimattomat elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien väliset kaupalliset menettelyt – 3 artikla – Soveltamisala – 7 artikla – Harhaanjohtava mainitsematta jättäminen – 13 artikla – Seuraamukset – Sijoitusrahastoihin sidotut (”unit-linked”) henkivakuutussopimukset – Vakuutustuotteen luonnetta ja rakennetta sekä kyseiseen tuotteeseen liittyviä riskejä koskevat tiedot – Harhaanjohtavat vakiosopimukset – Vastuussa oleva yhteisö – Oikeudelliset seuraukset

Asiassa C-208/21,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie (Varsovan Warszawa-Wolan kaupunginosan piirioikeus, Puola) on esittänyt 1.6.2020 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 23.3.2021, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

K. D.

vastaan

Towarzystwo Ubezpieczeń Ż S.A.,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (yhdeksäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja L. S. Rossi (esittelevä tuomari) sekä tuomarit J.-C. Bonichot ja S. Rodin,

julkisasiamies: N. Emiliou,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Towarzystwo Ubezpieczeń Ż S.A., edustajinaan A. Ciechowicz-Jaworska ja B. Ślażyński, radcy prawni,

* Oikeudenkäyntikieli: puola.

– Puolan hallitus, asiamiehenään B. Majczyna,

– Tšekin hallitus, asiamiehinään S. Šindelková, M. Smolek ja J. Vláčil,

– Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan G. Santini, avvocato dello stato,

– Euroopan komissio, asiamiehinään S. L. Kalėda ja N. Ruiz García,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY (EYVL 1993, L 95, s. 29) 5 artiklan sekä sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla ja neuvoston direktiivin 84/450/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 97/7/EY, 98/27/EY ja 2002/65/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta 11.5.2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/29/EY (sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi) (EUVL 2005, L 149, s. 22) 2 artiklan d alakohdan ja 3 artiklan 1 ja 2 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain K. D. ja Towarzystwo Ubezpieczeń Ż S.A. (jäljempänä TUŻ) ja joka koskee sijoitusrahastoon sidottua ryhmähenkivakuutusta koskevan sopimuksen (jäljempänä sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskeva sopimus), johon K. D. oli liittynyt, nojalla maksettujen vakuutusmaksujen palauttamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Direktiivi 93/13

3 Direktiivin 93/13 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jos on kyse sopimuksesta, jonka kaikki tai tietyt kuluttajalle esitetyt ehdot on laadittu kirjallisesti, ehdot on aina laadittava selkeästi ja ymmärrettävästi. – –”

Direktiivi 2002/83/EY

4 Henkivakuutuksesta 5.11.2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/83/EY (EYVL 2002, L 345, s. 1), joka on kumottu ja korvattu 1.1.2016 alkaen vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta 25.11.2009 annetulla Euroopan

parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/138/EY (Solvenssi II), sellaisena kuin se on muutettuna 11.12.2013 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2013/58/EU (EUVL 2013, L 341, s. 1), 36 artiklan 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Ennen vakuutussopimuksen tekemistä vakuutusyrityksen on ilmoitettava vakuutuksenottajalle vähintään ne tiedot, jotka ovat liitteessä III olevassa A kohdassa.”

Direktiivi 2005/29

5 Direktiivin 2005/29 johdanto-osan seitsemäs ja yhdeksäs perustelukappale kuuluvat seuraavasti:

”(7) Tässä direktiivissä puututaan kaupallisiin menettelyihin, joilla pyritään välittömästi vaikuttamaan kuluttajien kaupallisiin ratkaisuihin suhteessa tuotteisiin. – –

– –

(9) Tällä direktiivillä ei rajoiteta sopimattoman kaupallisen menettelyn vuoksi vahinkoa kärsineiden yksittäisiä toimia. Sillä ei myöskään rajoiteta yhteisön eikä jäsenvaltioiden sääntöjä, jotka koskevat sopimusoikeutta – – Rahoituspalvelut ja kiinteä omaisuus edellyttävät monimutkaisuutensa ja niihin sisältyvien suurten riskien vuoksi yksityiskohtaisia vaatimuksia, elinkeinonharjoittajille asetettavat positiiviset velvoitteet mukaan luettuina. Tämän vuoksi tällä direktiivillä ei rahoituspalvelujen ja kiinteän omaisuuden alalla rajoiteta jäsenvaltioiden oikeutta antaa tätä direktiiviä tiukempia säännöksiä kuluttajien taloudellisten etujen suojelemiseksi. – –”

6 Kyseisen direktiivin 2 artikla kuuluu seuraavasti:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

– –

b) ’elinkeinonharjoittajalla’ luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka tämän direktiivin alaan kuuluvissa kaupallisissa menettelyissä toimii tarkoituksessa, joka liittyy hänen elinkeino-, liike-, käsiteollisuus- tai ammattitoimintaansa, ja elinkeinonharjoittajan nimissä tai puolesta toimivaa henkilöä;

c) ’tuotteella’ tavaraa tai palvelua, kiinteä omaisuus, oikeudet ja velvoitteet mukaan luettuina;

d) ’elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisillä kaupallisilla menettelyillä’ (jäljempänä myös ’kaupallisilla menettelyillä’) elinkeinonharjoittajan tointa, mainitsematta jättämistä, käyttäytymistä tai edustamista, kaupallista viestintää, mukaan lukien mainontaa ja markkinointia, joka liittyy välittömästi tuotteen myynnin edistämiseen, myymiseen tai toimittamiseen kuluttajille;

– –”

7 Mainitun direktiivin 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Tätä direktiiviä sovelletaan 5 artiklassa tarkoitettuihin elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisiin sopimattomiin kaupallisiin menettelyihin ennen jotakin tuotetta koskevaa liiketointa ja sen jälkeen.

2. Tällä direktiivillä ei rajoiteta sopimusoikeutta eikä erityisesti sopimuksen pätevyyttä, tekemistä tai vaikutusta koskevia sääntöjä.”

8 Saman direktiivin 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Sopimattomat kaupalliset menettelyt ovat kiellettyjä.

– –

4. Sopimattomia ovat erityisesti kaupalliset menettelyt, jotka ovat:

a) harhaanjohtavia 6 ja 7 artiklassa esitetyn mukaisesti;

tai

b) aggressiivisia 8 ja 9 artiklassa esitetyn mukaisesti.

– –”

9 Direktiivin 2005/29 7 artikla kuuluu seuraavasti:

”1. Kaupallista menettelyä pidetään harhaanjohtavana, jos sen asiayhteydessä, kun otetaan huomioon kaikki seikat ja olosuhteet sekä viestintävälineen rajoitukset, jätetään mainitsematta olennaisia tietoja, joita keskivertokuluttaja tarvitsee asiayhteyden mukaan perustellun kaupallisen ratkaisun tekemiseen, ja jos se näin saa tai todennäköisesti saa keskivertokuluttajan tekemään kaupallisen ratkaisun, jota hän ei muuten olisi tehnyt.

2. Harhaanjohtavana mainitsematta jättämisenä, ottaen huomioon 1 kohdassa kuvatut seikat, pidetään myös sitä, jos elinkeinonharjoittaja salaa tai antaa epäselvällä, käsittämättömällä tai moniselitteisellä tavalla tai väärään aikaan kyseisessä kohdassa tarkoitettua olennaista tietoa taikka jättää mainitsematta kaupallisen menettelyn kaupallisen tarkoituksen, ellei se ilmene asiayhteydestä, mikäli jommassakummassa tapauksessa se saa tai todennäköisesti saa keskivertokuluttajan tekemään kaupallisen ratkaisun, jota hän muuten ei olisi tehnyt.

– –

5. Yhteisön lainsäädännössä vahvistettuja kaupallista viestintää, mainonta tai markkinointi mukaan luettuna, koskevia tiedotusvaatimuksia pidetään olennaisina. Liitteessä II, joka ei ole tyhjentävä, on luettelo tällaisista vaatimuksista.”

10 Kyseisen direktiivin 11 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että käytettävissä on riittävät ja tehokkaat keinot sopimattomien kaupallisten menettelyjen torjumiseksi, jotta tämän direktiivin säännöksiä noudatetaan kuluttajien edun edellyttämällä tavalla.”

11 Mainitun direktiivin 13 artiklan sanamuoto on seuraava:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä tämän direktiivin mukaisesti annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ne pannaan täytäntöön. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.”

12 Direktiivin 2005/29 liitteen II mukaan kyseisen direktiivin 7 artiklassa tarkoitettuihin olennaisina pidettäviin tietoihin kuuluvat direktiivin 2002/83 36 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tiedot.

13 Direktiiviä 2005/29 muutettiin 27.11.2019 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2019/2161 (EUVL 2019, L 328, s. 7). Direktiivillä 2019/2161, jonka täytäntöönpanon määräaika päättyi sen 7 artiklan 1 kohdan mukaan 28.11.2021, lisättiin direktiiviin 2005/29 11 a artikla, joka kuuluu seuraavasti:

”1. Sopimattomien kaupallisten menettelyjen vuoksi vahinkoa kärsineillä kuluttajilla on oltava käytössään oikeasuhteisia ja tehokkaita oikeussuojakeinoja, mukaan lukien korvaus kuluttajalle aiheutuneista vahingoista ja tarvittaessa hinnanalennus tai sopimuksen purkaminen. Jäsenvaltiot voivat määrittää oikeussuojakeinojen soveltamista ja vaikutuksia koskevat edellytykset. Jäsenvaltiot voivat tarvittaessa ottaa huomioon sopimattoman kaupallisen menettelyn vakavuuden ja luonteen, kuluttajalle aiheutuneen vahingon ja muut asiaan liittyvät olosuhteet.

2. Tällaiset oikeussuojakeinot eivät rajoita kuluttajien saatavilla unionin oikeuden tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti olevien muiden oikeussuojakeinojen soveltamista.”

Puolan oikeus

14 Direktiivi 2005/29 saatettiin osaksi Puolan oikeusjärjestystä sopimattomien markkinakäytäntöjen torjumisesta 23.8.2007 annetulla lailla (ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, Dz. U. nro 171, järjestysnumero 1206). Kyseisen lain, sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasian tosiseikkoihin, 12 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Kaupallisen menettelyn ollessa sopimatonta kuluttaja, jonka intressiä on uhattu tai loukattu, voi vaatia:

– –

4) aiheutuneiden vahinkojen korvaamista yleisten periaatteiden perusteella erityisesti vaatimalla, että sopimus päätetään ja suoritukset on vastavuoroisesti palautettava ja elinkeinonharjoittajan on korvattava tuotteen ostamisesta aiheutuneet kulut; – –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

15 K. D. liittyi vakuutettuna 15 vuoden ajaksi 10.1.2012 voimaan tulleella ilmoituksella sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevaan sopimukseen, joka oli tehty vakuutusyritys TUŻ:n ja vakuutuksenottajana olevan pankin Y välillä.

16 Kyseinen sopimus koski vakuutettujen kuukausittain suorittamien vakuutusmaksujen keräämistä ja sijoittamista sijoitusrahastoon, jonka pääoma muodostui kyseisistä maksuista. Sijoitusrahasto-osuuksiksi muuntamisen jälkeen mainittuja maksuja vastaava summa sijoitettiin sijoitusyhtiön liikkeelle laskemiin todistuksiin (jäljempänä sijoitussidonnaisen ryhmävakuutuksen perustana olevat varat), joiden arvo perustui indeksiin.

17 TUŻ sitoutui vastikkeena maksamaan etuudet siinä tapauksessa, että vakuutettu kuolee, tai vakuutuskauden päättyessä, jos vakuutettu on tällöin elossa. Kyseisten etuuksien summan ei pitänyt olla pienempi kuin vakuutetun maksamien vakuutusmaksujen nimellisarvo korotettuna sijoitusrahasto-osuuksien mahdollisella positiivisella kehityksellä. Siinä tapauksessa, että vakuutussopimus puolestaan päätettäisiin ennen sen voimassaoloajan päättymistä, TUŻ sitoutui palauttamaan vakuutetulle hänen sijoitusrahasto-osuuksiensa nykyarvoa vastaavan määrän, josta vähennettäisiin realisointikulut.

18 Kyseessä olevaan sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevaan sopimukseen sovellettiin yleisiä vakuutusehtoja, maksu- ja vakuutusmaksukattotaulukkoa ja sijoitusrahaston sääntöjä, jotka muodostavat TUŻ:n laatimat vakiosopimuslausekkeet. Kyseisissä asiakirjoissa ei täsmennetty sääntöjä, jotka koskivat kuukausimaksujen muuntamista sijoitusrahasto-osuuksiksi ja kyseisten osuuksien arvostamista, kyseisen rahaston koko nettovarallisuuden arvostamista ja todistusten, joihin mainitun rahaston käytettävissä olevat varat oli sijoitettu, arvostamista, eikä myöskään indeksin, johon näiden todistusten tuotto perustui, laskentamenetelmää. Sijoitusrahaston säännöissä todettiin kuitenkin, että sijoitukseen kohdistui mainittujen todistusten liikkeeseenlaskijan luottoriski sekä riski siitä, että osa maksetuista vakuutusmaksuista voidaan menettää, jos mainittu sopimus päätetään ennenaikaisesti.

19 Pankki Y, joka sai TUŻ:lta provision toiminnastaan, vastasi sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevan sopimuksen markkinoinnista kuluttajille. Vaikka Y ei osallistunut kokonaisuudessaan TUŻ:n suunnitteleman vakuutustuotteen laatimiseen, se koulutti kyseisen tuotteen tarjoamisesta vastaavat työntekijänsä ja laati tätä varten koulutusmateriaalia, jonka TUŻ hyväksyi.

20 Käsiteltävässä asiassa K. D. liittyi sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevaan sopimukseen Y:n työntekijän, joka K. D:n mukaan esitteli hänelle vakuutustuotteen turvatun pääoman kyseisen sopimuksen voimassaolon päättyessä tarjoavana sijoitustuotteena, avustuksella. Liittymistarjous perustui TUŻ:n laatimiin yleisiin vakuutusehtoihin ja sijoitusrahaston sääntöihin, jotka Y:n työntekijä antoi K. D:lle.

21 Saatuaan tietää, että hänen sijoitusrahasto-osuuksiensa arvo oli selvästi hänen maksamiensa vakuutusmaksujen määrää alhaisempi, 4.4.2017 päivätyllä kirjeellään K. D. päätti vakuutussopimuksensa ja vaati, että TUŻ palauttaa kyseiset vakuutusmaksut kokonaisuudessaan hänelle. TUŻ kieltäytyi hyväksymästä tätä vaatimusta 25.4.2017 päivätyllä kirjeellä.

22 K. D. vaati kanteessaan, jonka hän nosti 10.1.2018 ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawiessa (Varsovan Warszawa-Wolan kaupunginosan piirioikeus, Puola), että TUŻ velvoitetaan maksamaan hänelle summa, joka vastaa pääasiallisesti kyseisen sopimuksen päättämispäivän mukaisen sopimuksen takaisinostoarvon, joka oli realisointikulujen vähentämisen jälkeen noin kolmannes K. D:n maksamista vakuutusmaksuista, ja kyseisten vakuutusmaksujen kokonaismäärän välistä eroa.

23 K. D. vetoaa kyseisen kanteensa tueksi useisiin kanneperusteisiin, jotka koskevat muun muassa sitä, että hänen ilmoituksensa liittyä sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevaan sopimukseen on pätemätön, sekä TUŻ:n toteuttamaa sopimatonta kaupallista menettelyä, joka muodostui kuluttajan tarpeisiin soveltumattomien tuotteiden myynnistä ja harhaanjohtavien tietojen antamisesta tälle kyseiseen sopimukseen liittymisen yhteydessä. K. D. vetoaa näiden kanneperusteiden tueksi pääasiassa siihen, että mainitun sopimuksen vakiosopimuslausekkeisiin sisältyy epäselviä, epätäsmällisiä ja näin ollen harhaanjohtavia määräyksiä, joiden perusteella kuluttaja ei voi määrittää tarjotun vakuutustuotteen luonnetta ja rakennetta sekä siihen liittyviä riskejä.

24 TUŻ:n mukaan K. D:n sopimattomana pitämä menettely liittyy vakuutustuotteen myyntimenettelyyn, jonka Y toteutti osana taloudellista toimintaansa omaan lukuunsa ja omissa nimissään. Lisäksi TUŻ väittää täyttäneensä sille kuuluvat tietojen antamista koskevat velvollisuudet, koska kaikki mainittuun vakuutustuotteeseen liittyvät tiedot olivat asiakirjoissa, jotka K. D. sai liittyessään sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevaan sopimukseen.

25 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii tässä asiayhteydessä useiden direktiivin 2005/29 ja direktiivin 93/13 säännösten tulkintaa käsiteltävänään olevan asian ratkaisemiseksi. Se toteaa ensinnäkin, että direktiivin 2005/29 3 artiklan 1 kohdan, luettuna kyseisen direktiivin johdanto-osan seitsemännen perustelukappaleen valossa, sanamuodon mukaisen tulkinnan mukaan kyseisessä direktiivissä tarkoitettu sopimattoman kaupallisen menettelyn käsite tarkoittaa yksinomaan sopimuksen tekemiseen ja tuotteen kuluttajalle esittelemiseen liittyviä olosuhteita eikä edeltävää vaihetta, joka liittyy kyseisen tuotteen suunnitteluun ja vakuutusta koskevan vakiosopimuksen sisällön laatimiseen.

26 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan on kuitenkin otettava huomioon pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen oikeussuhteen, jossa on kolme osapuolta, erityispiirteet. Tällaisessa suhteessa vakuutusyrityksen suunnitteleman ja vakuutuksenottajan myymän vakuutustuotteen tarjoaminen perustuu kyseisen vakuutusyrityksen laatimaan vakuutusta koskevaan vakiosopimukseen, joka määrittää kyseisen yrityksen ja kuluttajan velvoitteiden laajuuden.

27 Näin ollen silloin, kun tällaista vakiosopimusta ei ole laadittu ymmärrettävästi sikäli, että keskivertokuluttaja ei voi määrittää sen perusteella tarjotun vakuutustuotteen olennaisia ominaisuuksia, sopimattoman kaupallisen menettelyn käsitettä voitaisiin myös tulkita siten, että sillä tarkoitetaan sellaisen elinkeinonharjoittajan toimintaa, joka ei ole osallistunut kyseisen tuotteen myyntiin mutta on kuitenkin laatinut harhaanjohtavan vakuutusta koskevan vakiosopimuksen, joka on toisen elinkeinonharjoittajan valmisteleman ja kuluttajille tarjoaman myyntitarjouksen perusta.

28 Toiseksi, jos asia on näin, herää myös kysymys siitä, onko tästä sopimattomasta kaupallisesta menettelystä vastuussa oleva elinkeinonharjoittaja se, joka on laatinut harhaanjohtavan vakuutusta koskevan vakiosopimuksen, vai se, joka on esitellyt kyseiseen vakiosopimukseen perustuvan tuotteen kuluttajalle ja joka on suoraan vastuussa sen myynnistä, vai onko molempia elinkeinonharjoittajia pidettävä vastuussa tällaisesta menettelystä.

29 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa tästä, että koska vakuutuksenottajan tehtävänä on tarjota liittymistä sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevaan sopimukseen ja se saa tästä palkkion vakuutusyritykseltä ja koska direktiivin 2005/29 2 artiklan b alakohdassa tarkoitetulla elinkeinonharjoittajan käsitteellä tarkoitetaan myös jokaista elinkeinonharjoittajan nimissä tai puolesta toimivaa henkilöä, näiden kahden toimijan voidaan katsoa olevan vastuussa.

30 Kolmanneksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on epävarma siitä, onko sopimattomien markkinakäytäntöjen torjumisesta annetun lain 12 §:n 1 momentin 4 kohta yhteensopiva direktiivin 2005/29 kanssa. Kyseisen säännöksen, sellaisena kuin Puolan tuomioistuimet ovat sitä tulkinneet, nojalla voi nimittäin vaatia sopimattoman kaupallisen menettelyn perusteella tehdyn sopimuksen pätemättömäksi toteamista.

31 Direktiivin 2005/29 3 artiklan 2 kohdasta käy kuitenkin ilmi, että sopimattoman kaupallisen menettelyn toteaminen ei vaikuta suoraan sopimuksen pätevyyteen. Lisäksi kyseisen direktiivin 13 artiklasta seuraa, että jäsenvaltioiden säätämien kansallisten säännösten, joilla kyseinen direktiivi on saatettu osaksi kansallista oikeusjärjestystä, rikkomiseen sovellettavien seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Näiden seuraamusten laatimisessa on näin ollen otettava huomioon mainitun direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu rajoittamista koskeva sääntö.

32 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan direktiivi 2005/29 ei voi olla perustana sopimuksen pätemättömyyden toteamiselle. Tästä seuraa, että kansallisen oikeuden säännös, jolla kyseinen direktiivi on saatettu osaksi kansallista oikeusjärjestystä ja jossa säädetään sopimuksen pätemättömäksi toteamisesta sopimattoman kaupallisen menettelyn perusteella, on suhteeton seuraamus. Unionin lainsäätäjä sääti vasta direktiivillä 2019/2161 mahdollisuudesta vaatia – poikkeuksellisesti – näin tehdyn sopimuksen päättämistä, kun se lisäsi direktiiviin 2005/29 uuden 11 a artiklan sopimattomien markkinakäytäntöjen torjumisesta annetun lain 12 §:n 1 momentin 4 kohdan voimaantulon jälkeen.

33 Neljänneksi siinä tapauksessa, että direktiivi 2005/29 on esteenä sille, että sopimattoman kaupallisen menettelyn seuraamuksena on mainitun sopimuksen toteaminen pätemättömäksi, kuten asia on Puolan oikeuden mukaan, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, onko direktiivin 93/13 5 artikla asianmukainen oikeusperusta tällaisen pätemättömäksi toteamisen vaatimiselle.

34 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo tältä osin, että vakuutusta koskevan vakiosopimuksen, joka ei ole ymmärrettävä ja selkeä ja jonka perusteella kuluttaja ei voi ymmärtää markkinoidun tuotteen olennaisia ominaispiirteitä eikä häntä koskevan sijoitusriskin jakautumista ja laajuutta, käyttämisellä lyödään laimin direktiivin 93/13 5 artiklassa asetettua velvollisuutta laatia sopimusehdot selkeästi ja ymmärrettävästi. Tällainen toteamus voisi antaa tietyin edellytyksin kansallisille tuomioistuimille mahdollisuuden todeta tietyt tällaisen vakiosopimuksen määräykset pätemättömiksi, koska ne ovat direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla kohtuuttomia.

35 Tässä tilanteessa Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko [direktiivin 2005/29] 3 artiklan 1 kohtaa [luettuna yhdessä sen 2 artiklan d alakohdan kanssa] tulkittava siten, että kyseessä on sopimaton kaupallinen menettely ainoastaan sellaisten seikkojen perusteella, jotka liittyvät sopimuksen tekemiseen ja tuotteen esittelyyn kuluttajalle, vai tulkitaanko direktiivin soveltamisalan ja siten sopimattoman kaupallisen menettelyn käsitteen kattavan myös sen, että elinkeinonharjoittaja, joka on tuotteen suunnittelija, laatii harhaanjohtavan vakioehdon, joka on toisen elinkeinonharjoittajan valmisteleman myyntitarjouksen perusta eli joka ei suoraan liity tuotteen saattamiseen markkinoille?

2) Jos ensimmäisen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko katsottava, että elinkeinonharjoittaja, joka on direktiivin 2005/29 perusteella vastuussa sopimattoman kaupallisen menettelyn soveltamisesta, on se elinkeinonharjoittaja, joka vastaa harhaanjohtavan vakioehdon sanamuodosta, vaiko elinkeinonharjoittaja, joka tällaisen vakioehdon perusteella esittelee tuotteen kuluttajalle ja on suoraan vastuussa tuotteen saattamisesta markkinoille, vai onko katsottava, että direktiivin 2005/29 perusteella molemmat elinkeinonharjoittajat kantavat vastuun?

3) Onko direktiivin 2005/29 3 artiklan 2 kohta esteenä sellaiselle kansallisen oikeuden säännökselle (kansallisen oikeuden tulkinnalle), jossa myönnetään kuluttajalle oikeus vaatia, että kansallinen tuomioistuin toteaa pätemättömäksi elinkeinonharjoittajan kanssa tehdyn sopimuksen siten, että suoritukset vastavuoroisesti palautetaan, jos kuluttajan sopimuksen tekemistä koskevaan tahdonilmaisuun on vaikuttanut elinkeinonharjoittajan sopimaton kaupallinen menettely?

4) Jos kolmanteen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko katsottava, että asianmukainen oikeudellinen perusta arvioida elinkeinonharjoittajan toimintaa, joka perustuu käsittämättömän ja epäselvän vakioehdon käyttämiseen suhteessa kuluttajaan, on direktiivi 93/13 ja onko tämän johdosta direktiivin 93/13 5 artiklassa säädetty edellytys laatia sopimusehto selkeästi ja ymmärrettävästi tulkittava siten, että kuluttajien kanssa tehdyissä sijoitusrahastoon sidotuissa vakuutussopimuksissa kyseisen edellytyksen täyttää sellainen sopimusehto, jota ei ole neuvoteltu erikseen ja jossa ei määritellä suoraan sijoitusriskin laajuutta vakuutussopimuksen kestoaikana ja jossa ainoastaan ilmoitetaan mahdollisuudesta menettää osa maksetusta ensimmäisestä vakuutusmaksusta ja juoksevista vakuutusmaksuista, jos vakuutus päätetään ennen vakuutuskauden päättymistä?”

Asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa

36 Unionin tuomioistuimen presidentin 28.12.2021 tekemällä päätöksellä asian käsittelyä lykättiin unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 55 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla siihen saakka, kunnes yhdistetyissä asioissa C-143/20 ja C-213/20, A ym. (Sijoitussidonnaiset (”unit-linked”) henkivakuutukset) annettiin tuomio.

37 Unionin tuomioistuimen presidentin 25.2.2022 tekemällä päätöksellä 24.2.2022 annettu tuomio A ym. (Sijoitussidonnaiset (”unit-linked”) henkivakuutukset) (C-143/20 ja C-213/20, EU:C:2022:118) annettiin tiedoksi ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle, jotta tämä saattoi täsmentää, halusiko se pysyttää ennakkoratkaisupyyntönsä.

38 Kyseinen tuomioistuin ilmoitti 6.5.2022 päivätyllä sähköpostilla, että se pysyttää tämän pyynnön. Tämän johdosta nyt käsiteltävässä asiassa päätettiin jatkaa menettelyä.

Ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottaminen

39 TUŻ epäilee, voidaanko ennakkoratkaisupyyntö ottaa tutkittavaksi, ja väittää, että esitettyihin kysymyksiin vastaaminen ei ole tarpeen pääasian ratkaisemiseksi. TUŻ on nimittäin yhtäältä hyväksynyt K. D:n vaatiman saatavan määrän ja maksanut sen tämän tilille 25.11.2020, joten pääasia on jäänyt vaille kohdetta. Toisaalta mainittuihin kysymyksiin on jo vastattu unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten oikeuskäytännössä.

40 Yhtäältä siitä seikasta, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä on jo vastattu ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kysymyksiin, on riittävää palauttaa mieleen, että vaikka jokin oikeuskysymys olisikin ratkaistu unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä, kansallisilla tuomioistuimilla on edelleen täysi vapaus saattaa asia unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi, jos ne pitävät sitä tarkoituksenmukaisena, eikä tilanne, jossa unionin tuomioistuin on jo tulkinnut säännöksiä ja määräyksiä, joiden tulkintaa pyydetään, estä unionin tuomioistuinta antamasta uutta ratkaisua eikä johda esitettyjen kysymysten tutkimatta jättämiseen (tuomio 6.11.2018, Bauer ja Willmeroth, C-569/16 ja C-570/16, EU:C:2018:871, 21 ja 22 kohta).

41 Toisaalta on todettava siitä, onko pääasiassa kyseessä oikeusriita, että on toki totta, kuten SEUT 267 artiklan sanamuodosta itsestään ilmenee, että pyydetyn ennakkoratkaisun on oltava tarpeen, jotta ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin voi antaa ratkaisun käsiteltäväkseen saatetussa asiassa. Ennakkoratkaisumenettely edellyttää muun muassa, että kansallisessa tuomioistuimessa todella on vireillä oikeusriita, jossa tämän on annettava ratkaisu, jossa voidaan ottaa huomioon ennakkoratkaisuasiassa annettu tuomio (ks. vastaavasti tuomio 24.2.2022, TGSS (Kotitaloustyöntekijöiden työttömyys), C-389/20, EU:C:2022:120, 25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

42 SEUT 267 artiklassa käyttöön otetussa unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisessä yhteistyössä on kuitenkin yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta Näin ollen silloin, kun kansallisen tuomioistuimen esittämät kysymykset koskevat unionin oikeuden tulkintaa, unionin tuomioistuin on lähtökohtaisesti velvollinen ratkaisemaan ne (tuomio 24.2.2022, TGSS (Kotitaloustyöntekijöiden työttömyys), C-389/20, EU:C:2022:120, 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

43 Tästä seuraa, että unionin oikeutta koskevilla kysymyksillä oletetaan olevan merkitystä asian ratkaisemisen kannalta. Unionin tuomioistuin voi kieltäytyä vastaamasta kansallisen tuomioistuimen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen vain, jos on ilmeistä, että unionin oikeuden tulkitsemisella, jota kansallinen tuomioistuin on pyytänyt, ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen tai jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (tuomio 24.2.2022, TGSS (Kotitaloustyöntekijöiden työttömyys), C-389/20, EU:C:2022:120, 24 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

44 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, jolle unionin tuomioistuin on esittänyt tätä asiaa koskevia kysymyksiä, on ilmaissut, että pääasiassa kyseessä oleva oikeusriita on edelleen vireillä, että kantajan vaatimusta ei ole peruutettu ja että se katsoo, ettei asian käsittelyä ole syytä lopettaa, koska sillä, että TUŻ hyväksyi saatavan, pyrittiin päättämään menettely kyseisessä tuomioistuimessa ja estämään unionin tuomioistuinta antamasta ratkaisua.

45 Unionin tuomioistuin on jo todennut, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ilmoitus siitä, että pääasia on edelleen vireillä, sitoo unionin tuomioistuinta eivätkä pääasian asianosaiset lähtökohtaisesti voi kyseenalaistaa sitä (ks. vastaavasti tuomio 27.2.2014, Pohotovosť, C-470/12, EU:C:2014:101, 30 kohta ja tuomio 18.11.2020, DelayFix, C-519/19, EU:C:2020:933, 33 kohta).

46 Koska unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta tai ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen vastauksesta, joka koskee sen ennakkoratkaisupyynnön pysyttämistä, ei käy ilmi, että pääasian kantaja olisi luopunut kanteestaan tai hänen vaatimuksensa olisi hyväksytty kokonaisuudessaan, minkä seurauksena oikeusriita olisi menettänyt kohteensa, ei ole ilmeistä, että ennakkoratkaisupyynnössä kuvatusta ongelmasta olisi tullut hypoteettinen, joten vastaus esitettyihin kysymyksiin on edelleen tarpeen mainitun oikeusriidan ratkaisemiseksi (ks. vastaavasti tuomio 8.12.2022, Caisse régionale de Crédit mutuel de Loire-Atlantique et du Centre Ouest, C-600/21, EU:C:2022:970, 25 kohta).

47 Näin ollen on katsottava, että ennakkoratkaisupyyntö on otettava tutkittavaksi.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen ja toinen kysymys

48 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen välille SEUT 267 artiklalla luodussa yhteistyömenettelyssä unionin tuomioistuimen tehtävänä on antaa kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllinen vastaus, jonka perusteella kansallinen tuomioistuin voi ratkaista siinä vireillä olevan asian. Unionin tuomioistuimen on tätä silmällä pitäen tarvittaessa muotoiltava sille esitetyt kysymykset uudelleen. Unionin tuomioistuin saattaa myös joutua ottamaan huomioon sellaisia unionin oikeussääntöjä, joihin kansallinen tuomioistuin ei ole ennakkoratkaisukysymyksessään viitannut (tuomio 15.7.2021, Ministrstvo za obrambo, C-742/19, EU:C:2021:597, 31 kohta).

49 On myös palautettava mieleen, että unionin tuomioistuin on toistuvasti katsonut, että ennakkoratkaisupyynnön esittämisen perusteena ei ole neuvoa-antavien lausuntojen esittäminen yleisistä tai hypoteettisista kysymyksistä vaan riita-asian todelliseen ratkaisemiseen erottamattomasti liittyvä tarve (tuomio 15.6.2021, Facebook Ireland ym., C-645/19, EU:C:2021:483, 116 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

50 Nyt käsiteltävässä asiassa edellä 23 kohdassa olevasta tosiseikkojen kuvauksesta käy ilmi, että pääasia koskee erityisesti väitettyä sopimatonta kaupallista menettelyä, joka muodostuu siitä, että vakuutusyritys laatii sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevan vakiosopimuksen tavalla, joka ei ole selkeä ja tarkka, minkä seurauksena toisen yrityksen, joka on mainitun ryhmävakuutuksen ottaja, tarjouksen perusteella ryhmävakuutusta koskevaan sopimukseen liittynyt kuluttaja ei voi ymmärtää tarjotun vakuutustuotteen luonnetta ja rakennetta eikä siihen liittyviä riskejä.

51 Näin ollen kyseinen tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä ja toisella kysymyksellään, joita on tarkasteltava yhdessä, pääasiallisesti sitä, onko direktiivin 2005/29 3 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että kyseisessä säännöksessä tarkoitettuna sopimattomana kaupallisena menettelynä on pidettävä sitä, että vakuutusyritys laatii sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevan sopimuksen, jonka perusteella kuluttaja, joka liittyy kyseiseen ryhmävakuutusta koskevaan sopimukseen vakuutuksenottajana olevan toisen yrityksen tarjouksen perusteella, ei voi ymmärtää tarjotun vakuutustuotteen luonnetta ja rakennetta eikä siihen liittyviä riskejä. Jos vastaus on myöntävä, mainittu tuomioistuin tiedustelee lisäksi, onko katsottava, että tästä sopimattomasta kaupallisesta menettelystä on vastuussa vakuutusyritys, vakuutuksenottajana oleva yritys vai nämä molemmat elinkeinonharjoittajat yhdessä.

52 Direktiivin 2005/29 3 artiklan 1 kohdan mukaan kyseistä direktiiviä sovelletaan sen 5 artiklassa tarkoitettuihin elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisiin sopimattomiin kaupallisiin menettelyihin ennen jotakin tuotetta koskevaa liiketointa, sen aikana ja sen jälkeen. Mainitun direktiivin 5 artiklan 4 kohdan mukaan sopimattomia ovat kaupalliset menettelyt, jotka ovat harhaanjohtavia 6 ja 7 artiklassa esitetyn mukaisesti tai aggressiivisia 8 ja 9 artiklassa esitetyn mukaisesti.

53 Aluksi siitä, onko vakuutusyrityksen toteuttamaa sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevan sopimuksen laatimista pidettävä direktiivissä 2005/29 tarkoitettuna kaupallisena menettelyä, on ensinnäkin palautettava mieleen, että kaupallisen menettelyn käsite määritellään kyseisen direktiivin 2 artiklan d alakohdassa erityisen laajasti, ja siinä tarkoitettujen menettelyjen on oltava yhtäältä kaupallisia eli elinkeinonharjoittajan toteuttamia ja toisaalta liityttävä välittömästi tuotteiden myynnin edistämiseen, myymiseen tai toimittamiseen kuluttajille. Unionin tuomioistuin on selventänyt tältä osin yhtäältä, että ilmaisu ”liittyy välittömästi tuotteen myymiseen” kattaa muun muassa kaikki toimenpiteet, jotka on toteutettu sopimuksen tekemiseen liittyen, ja mainitun direktiivin 2 artiklan c alakohdassa tarkoitetulla tuotteen käsitteellä tarkoitetaan lisäksi kaikkia tavaroita ja palveluja. Toisaalta saman direktiivin 2 artiklan b alakohdasta ilmenee, että elinkeinonharjoittajan käsitteellä tarkoitetaan ”luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä”, joka harjoittaa vastikkeellista toimintaa, edellyttäen, että kyseinen kaupallinen menettely kuuluu toimintaan, jota henkilö harjoittaa ammatti- tai liiketoimintanaan, myös silloin, kun kyseisiä kaupallisia menettelyjä käyttää toinen yritys, joka toimii kyseisen henkilön nimissä ja/tai sen puolesta (ks. vastaavasti tuomio 24.2.2022, A ym. (Sijoitussidonnaiset (”unit-linked”) henkivakuutukset), C-143/20 ja C-213/20, EU:C:2022:118, 129 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

54 Toiseksi unionin tuomioistuin on jo todennut tällaisen käsitteen sovellettavuudesta vakuutusyrityksen toimintaan, joka liittyy kuluttajien liittymiseen sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevaan sopimukseen, aluksi, että ilmoitus, jolla kuluttaja liittyy tällaiseen vakuutusyrityksen ja vakuutuksenottajana olevan yrityksen välillä tehtyyn ryhmävakuutusta koskevaan sopimukseen, synnyttää erillisen vakuutussopimuksen tämän vakuutusyrityksen ja kuluttajan välillä. Vakuutuksenottajana oleva yritys puolestaan harjoittaa, kun se tarjoaa mainitulle kuluttajalle liittymistä mainittuun ryhmävakuutusta koskevaan sopimukseen, korvausta vastaan vakuutusedustuksesta 9.12.2002 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2002/92/EY (EYVL 2003, L 9, s. 3) tarkoitettua vakuutusedustusta (ks. vastaavasti tuomio 24.2.2022, A ym. (Sijoitussidonnaiset (”unit-linked”) henkivakuutukset), C-143/20 ja C-213/20, EU:C:2022:118, 81, 87 ja 88 kohta).

55 Tämä edellyttää seuraavaksi sitä, että kuluttaja, joka aikoo liittyä tällaiseen sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevaan sopimukseen, saa tiedot, jotka on direktiivin 2002/83 36 artiklan 1 kohdan nojalla ilmoitettava vakuutuksenottajalle ennen vakuutussopimuksen tekemistä (jäljempänä sopimusta koskevat tiedot) (ks. vastaavasti tuomio 24.2.2022, A ym. (Sijoitussidonnaiset (”unit-linked”) henkivakuutukset), C-143/20 ja C-213/20, EU:C:2022:118, 82 kohta).

56 Tältä osin unionin tuomioistuin on katsonut, että koska sijoitussidonnaisen vakuutuksen tapauksessa vakuutustuote sisältää sijoituselementin, jota ei voida erottaa kyseisestä tuotteesta, näihin sopimusta koskeviin tietoihin on sisällyttävä sijoitussidonnaisen ryhmävakuutuksen perustana olevien varojen keskeisiä ominaispiirteitä koskevat tiedot. Kyseisten tietojen on lisäksi sisällettävä selkeä, täsmällinen ja ymmärrettävä kuvaus kyseisten perustana olevien varojen taloudellisesta ja oikeudellisesta luonteesta, mukaan lukien niiden tuottoa koskevista yleisistä

periaatteista, sekä selkeitä, täsmällisiä ja ymmärrettäviä tietoja mainittuihin vakuutuksen perustana oleviin varoihin liittyvistä rakenteellisista riskeistä eli riskeistä, jotka liittyvät erottamattomasti kyseisten varojen luonteeseen ja jotka voivat suoraan vaikuttaa vakuutussuhteesta johtuviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin, kuten riskit, jotka liittyvät sen sijoitusrahaston osuuksien, johon mainittu vakuutus on sidottu, arvonalentumiseen tai vakuutuksen perustana olevat varat muodostavien rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskijan luottoriskiin. Mainittujen tietojen ei sitä vastoin tarvitse välttämättä sisältää yksityiskohtaista ja tyhjentävää kuvausta kaikkien sijoitussidonnaisen ryhmävakuutuksen perustana oleviin varoihin liittyvien sijoitusriskien – kuten sellaisten riskien, jotka seuraavat vakuutukset perustana olevat varat muodostavien rahoitusvälineiden erityispiirteistä tai sen indeksin arvon laskemisessa käytetystä teknisestä menetelmästä, johon kyseisten rahoitusvälineiden tuotto perustuu – luonteesta ja laajuudesta eikä samoja tietoja, jotka mainittujen rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskija on sijoituspalvelujen tarjoajana velvollinen antamaan asiakkailleen (ks. vastaavasti tuomio 24.2.2022, A ym. (Sijoitussidonnaiset (”unit-linked”) henkivakuutukset), C-143/20 ja C-213/20, EU:C:2022:118, 97 ja 102–105 kohta).

57 Lopuksi vakuutusyrityksen on välitettävä sopimusta koskevat tiedot vakuutuksenottajana olevalle yritykselle ja muotoiltava ne selkeästi ja täsmällisesti ja mainittujen kuluttajien kannalta ymmärrettävässä muodossa siinä tarkoituksessa, että ne välitetään myöhemmin kuluttajille sen menettelyn kuluessa, jossa he liittyvät sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevaan sopimukseen. Tämän vakuutuksenottajana olevan yrityksen, joka toimii vakuutusedustajana, on puolestaan välitettävä nämä sopimusta koskevat tiedot jokaiselle kuluttajalle ennen tämän liittymistä kyseiseen sopimukseen, ja kyseisten tietojen on sisällettävä kaikki muut täsmennykset, jotka osoittautuvat tarpeellisiksi, kun otetaan huomioon kyseisen kuluttajan vaatimukset ja tarpeet. Nämä täsmennykset on mukautettava mainitun sopimuksen monitahoisuuteen ja ilmoitettava selkeästi ja täsmällisesti mainitun kuluttajan kannalta ymmärrettävässä muodossa (ks. vastaavasti tuomio 24.2.2022, A ym. (Sijoitussidonnaiset (”unit-linked”) henkivakuutukset), C-143/20 ja C-213/20, EU:C:2022:118, 89–91 kohta).

58 Unionin tuomioistuin on lisäksi täsmentänyt, että sopimusta koskevat tiedot voidaan antaa kuluttajalle, joka aikoo liittyä sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevaan sopimukseen, vakuutusyhtiön laatimassa vakiosopimuksessa edellyttäen, että vakuutuksenottajana oleva yritys antaa kyseiset tiedot kuluttajalle ennen hänen liittymistään sopimukseen riittävän ajoissa, jotta hän voi tehdä tarpeisiinsa sopivinta vakuutustuotetta koskevan perustellun ja tietoisen valinnan (ks. vastaavasti tuomio 24.2.2022, A ym. (Sijoitussidonnaiset (”unit-linked”) henkivakuutukset), C-143/20 ja C-213/20, EU:C:2022:118, 118 kohta).

59 Unionin tuomioistuin on katsonut edellä 53–58 kohdassa tiivistetysti esitettyjen toteamusten perusteella 24.2.2022 annetussa tuomiossa A ym. (Sijoitussidonnaiset (”unit-linked”) henkivakuutukset) (C-143/20 ja C-213/20, EU:C:2022:118, 130 kohta), että sopimusta koskevien tietojen antaminen ennen kuluttajan liittymistä sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevaan sopimukseen yhtäältä tapahtuu vakuutusyrityksen ja vakuutusedustajana toimivan vakuutuksenottajana olevan yrityksen toimesta ja kuuluu kyseisten yritysten harjoittamaan liiketoimintaan ja toisaalta kyseisten tietojen antaminen liittyy välittömästi siihen, että tämä kuluttaja tekee direktiivissä 2002/83 tarkoitetun vakuutussopimuksen, joten kyseinen tiedottaminen merkitsee direktiivissä 2005/29 tarkoitettua kaupallista menettelyä.

60 Kun mainittu tietojen antaminen on käsiteltävän asian tapaan tehty vakiosopimuksella, joka on perustana vakuutuksenottajana olevan yrityksen tekemälle tarjoukselle liittyä sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevaan sopimukseen, se, että vakuutusyritys laatii kyseisen vakiosopimuksen, kuuluu myös direktiivissä 2005/29 tarkoitetun kaupallisen menettelyn käsitteeseen.

61 Toiseksi on palautettava mieleen sellaisen kaupallisen menettelyn sopimattomuudesta, että vakuutusyritys laatii sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevan vakiosopimuksen epäselvästi ja epätäsmällisesti, minkä seurauksena tämän ryhmävakuutuksen ottajana olevan yrityksen tarjouksen perusteella siihen liittynyt kuluttaja ei pysty ymmärtämään tarjotun vakuutustuotteen luonnetta ja rakennetta eikä siihen liittyviä riskejä, että direktiivin 2005/29 7 artiklan 1 kohdasta seuraa, että kaupallista menettelyä pidetään harhaanjohtavana ja että se merkitsee näin ollen saman direktiivin 5 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua sopimatonta kaupallista menettelyä, jos sen asiayhteydessä, kun otetaan huomioon kaikki seikat ja olosuhteet sekä käytetyn viestintävälineen rajoitukset, kaksi edellytystä täyttyy. Yhtäältä kyseisessä menettelyssä on jätettävä mainitsematta olennaisia tietoja, joita keskivertokuluttaja tarvitsee asiayhteyden mukaan perustellun kaupallisen ratkaisun tekemiseen. Toisaalta mainitun kaupallisen käytännön on saatava tai todennäköisesti saatava keskivertokuluttaja tekemään kaupallinen ratkaisu, jota hän ei muuten olisi tehnyt (tuomio 24.2.2022, A ym. (Sijoitussidonnaiset (”unit-linked”) henkivakuutukset), C-143/20 ja C-213/20, EU:C:2022:118, 131 kohta).

62 Lisäksi on todettava, että mainitun direktiivin 7 artiklan 2 kohdassa säädetään, että – sillä edellytyksellä, että edeltävässä kohdassa mainittu toinen edellytys täyttyy – kaupallista menettelyä pidetään harhaanjohtavana mainitsematta jättämisenä myös silloin, kun elinkeinonharjoittaja salaa olennaisen tiedon tai antaa sitä epäselvällä, käsittämättömällä tai moniselitteisellä tavalla tai väärään aikaan (tuomio 24.2.2022, A ym. (Sijoitussidonnaiset (”unit-linked”) henkivakuutukset), C-143/20 ja C-213/20, EU:C:2022:118, 132 kohta).

63 Unionin tuomioistuin on todennut tästä yhtäältä, että edellä 56 kohdassa tarkoitetut sopimusta koskevat tiedot ovat direktiivin 2005/29 7 artiklassa tarkoitettuja olennaisia tietoja (ks. vastaavasti tuomio 24.2.2022, A ym. (Sijoitussidonnaiset (”unit-linked”) henkivakuutukset), C-143/20 ja C-213/20, EU:C:2022:118, 133 kohta).

64 Toisaalta unionin tuomioistuin on todennut, että kun otetaan huomioon edellä 56 kohdassa tarkoitettujen sopimusta koskevien tietojen antamisen perustavanlaatuinen merkitys, jotta kuluttaja, joka aikoo liittyä sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevaan sopimukseen, voi tehdä tarpeisiinsa sopivinta vakuutustuotetta koskevan perustellun ja tietoisen valinnan, kyseisten tietojen antamatta jättäminen, salaaminen tai niiden antaminen epäselvällä, käsittämättömällä tai moniselitteisellä tavalla tai väärään aikaan saa todennäköisesti mainitun kuluttajan tekemään kaupallisen ratkaisun, jota hän ei muuten olisi tehnyt (ks. vastaavasti tuomio 24.2.2022, A ym. (Sijoitussidonnaiset (”unit-linked”) henkivakuutukset), C-143/20 ja C-213/20, EU:C:2022:118, 134 kohta).

65 Unionin tuomioistuin on päätellyt tämän perusteella, että mainittujen sopimusta koskevien tietojen antamatta jättäminen kuluttajalle, joka aikoo liittyä sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevaan sopimukseen, voi merkitä direktiivin 2005/29 5 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua sopimatonta kaupallista menettelyä ja sitä voidaan erityisesti pitää kyseisen direktiivin 7 artiklassa tarkoitettuna harhaanjohtavana mainitsematta jättämisenä (ks. vastaavasti tuomio 24.2.2022, A ym. (Sijoitussidonnaiset (”unit-linked”) henkivakuutukset), C-143/20 ja C-213/20, EU:C:2022:118, 135 kohta).

66 Näin ollen silloin, kun yhtäältä sopimusta koskevat tiedot annetaan kuluttajalle, joka aikoo liittyä kyseiseen sopimukseen, vakuutusyrityksen laatimassa vakiosopimuksessa ja toisaalta kyseisessä sopimuksessa jätetään antamatta, salataan tai annetaan epäselvällä, käsittämättömällä tai moniselitteisellä tavalla edellä 56 kohdassa tarkoitetut tiedot, minkä seurauksena kuluttaja ei voi sen perusteella ymmärtää tarjotun vakuutustuotteen luonnetta ja rakennetta eikä siihen liittyviä riskejä eikä hän näin ollen voi tehdä tarpeisiinsa sopivinta vakuutustuotetta koskevaa perusteltua ja tietoista valintaa, kyseistä kaupallista menettelyä voidaan pitää direktiivin 2005/29 7 artiklassa tarkoitettuna harhaanjohtavana mainitsematta jättämisenä, ja se merkitsee näin ollen tämän direktiivin 5 artiklan 4 kohdan nojalla sopimatonta kaupallista menettelyä.

67 Edellä esitetystä seuraa, että jollei tarkastuksista, jotka kansallisen tuomioistuimen on tehtävä selvittääkseen, täyttyväkö edeltävässä kohdassa todetut edellytykset, se, että vakuutusyritys laatii sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevan sopimuksen, jonka perusteella kuluttaja ei voi ymmärtää tarjotun vakuutustuotteen luonnetta ja rakennetta eikä siihen liittyviä riskejä, voi merkitä direktiivin 2005/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua sopimatonta kaupallista menettelyä.

68 Kolmanneksi ja viimeiseksi unionin tuomioistuin on jo katsonut tällaista sopimatonta kaupallista menettelyä koskevan vastuun kohdentamisesta vakuutusyritykselle, vakuutuksenottajana olevalle yritykselle tai molemmille elinkeinonharjoittajille yhdessä, että direktiivin 2005/29 2 artiklan b alakohdassa olevan elinkeinonharjoittajan määritelmän perusteella – joka on palautettu mieleen edellä 53 kohdassa – tätä direktiiviä voidaan soveltaa tilanteessa, jossa toimijan kaupallisia menettelyjä käyttää toinen yritys, joka toimii tämän toimijan nimissä ja/tai sen puolesta, joten kyseisen direktiivin säännöksiin voitaisiin tietyissä tapauksissa vedota sekä kyseistä toimijaa että tätä yritystä vastaan, mikäli ne molemmat vastaavat elinkeinonharjoittajan määritelmää (tuomio 17.10.2013, RLvS, C-391/12, EU:C:2013:669, 38 kohta).

69 Käsiteltävässä asiassa erityisesti edellä 54, 57 ja 59 kohdassa esitetyistä näkökohdista käy ilmi, että yhtäältä menettelyn, jossa kuluttaja liittyy sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevaan sopimukseen, asiayhteydessä sekä vakuutusyritys että vakuutuksenottajana oleva yritys täyttävät direktiivissä 2005/29 tarkoitetun elinkeinonharjoittajan määritelmän. Toisaalta kumpikin näistä elinkeinonharjoittajista on itse vastuussa direktiivin 2002/83 36 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun sopimuksentekoa edeltävää tiedottamista koskevan velvollisuuden asianmukaisesta täyttämisestä omalla vastuullaan olevilta osin sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevaan sopimukseen liittyvää kuluttajaa kohtaan.

70 Näin ollen silloin, kun sopimaton kaupallinen menettely muodostuu siitä, että vakuutusyritys on laatinut harhaanjohtavalla tavalla sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevan sopimuksen, joka on toimitettu kuluttajalle hyvissä ajoin ennen hänen liittymistään kyseiseen sopimukseen, on lähtökohtaisesti katsottava, että kyseinen yritys on vastuussa tällaisesta menettelystä.

71 Tähän ei vaikuta vakuutuksenottajana olevan yrityksen mahdollinen vastuu, joka perustuu muihin sopimattomiin kaupallisiin menettelyihin, jotka liittyvät välittömästi menettelyyn, jossa kuluttaja liittyy sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevaan sopimukseen, kuten sellaisiin menettelyihin, jotka voivat muodostua siitä, että on jätetty antamatta edellä 57 kohdassa tarkoitettuja erityisten tietojen täsmennyksiä, jotka koskevat erityisesti vakuutustuotteeseen tehtävän sijoituksen taloudellisia ominaisuuksia ja kyseiseen sijoitukseen liittyviä riskejä ja jotka kyseisen yrityksen on annettava kuluttajalle direktiivissä 2002/92 tarkoitetun vakuutusedustajan asemassa, tai siitä, että kuluttajalle ei ole annettu sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevaa sopimusta ajoissa edellä 58 kohdassa tarkoitetuin tavoin.

72 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2005/29 3 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että kyseisessä säännöksessä tarkoitettuna sopimattomana kaupallisena menettelynä on pidettävä sitä, että vakuutusyritys laatii sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevan sopimuksen, jonka perusteella kuluttaja, joka liittyy kyseiseen ryhmävakuutusta koskevaan sopimukseen vakuutuksenottajana olevan toisen yrityksen tarjouksen perusteella, ei voi ymmärtää tarjotun vakuutustuotteen luonnetta ja rakennetta eikä siihen liittyviä riskejä, ja kyseisen vakuutusyrityksen on katsottava olevan vastuussa tästä sopimattomasta kaupallisesta menettelystä.

Kolmas kysymys

73 Ennakkoratkaisupyynnöstä, sellaisena kuin se on esitetty tiivistetysti edellä 30–32 kohdassa, käy ilmi, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii kolmannella kysymyksellään selvittämään pääasiallisesti, voidaanko direktiivin 2005/29 3 artiklan 2 kohdan, josta käy ilmi, että sopimattoman kaupallisen menettelyn toteaminen ei vaikuta suoraan sopimuksen pätevyyteen, perusteella katsoa, että Puolan oikeuden tulkinta, jossa annetaan kuluttajalle oikeus vaatia tehdyn sopimuksen pätemättömäksi toteamista sopimattoman kaupallisen menettelyn perusteella, on kyseisen direktiivin 13 artiklassa tarkoitettu oikeasuhteinen seuraus.

74 Edellä 48 kohdassa mieleen palautetun oikeuskäytännön mukaisesti on katsottava, että kyseinen tuomioistuin tiedustelee tällä kysymyksellä pääasiallisesti sitä, onko direktiivin 2005/29 3 artiklan 2 kohtaa, luettuna yhdessä sen 13 artiklan kanssa, tulkittava siten, että se on esteenä kansallisen oikeuden tulkinnalle, jossa kuluttajalle, joka on tehnyt sopimuksen elinkeinonharjoittajan sopimattoman kaupallisen menettelyn perusteella, annetaan oikeus vaatia kyseisen sopimuksen toteamista pätemättömäksi.

75 Mainittuun kysymykseen vastaamiseksi on aluksi määritettävä, onko kyseisen direktiivin 3 artiklan 2 kohta esteenä sille, että jäsenvaltiot antavat kuluttajille tällaisen oikeuden sopimattoman kaupallisen menettelyn seuraamuksena, ja jos näin ei ole, on määritettävä, voidaanko sopimuksen pätemättömäksi toteamista pitää mainitun direktiivin 13 artiklassa tarkoitettuna tehokkaana, oikeasuhteisena ja varoittavana seuraamuksena.

76 Aluksi saman direktiivin 3 artiklan 2 kohdan tulkinnasta on muistutettava, että vakiintuneesta oikeuskäytännöstä seuraa, että unionin oikeuden säännöksen tai määräyksen tulkitsemisessa on otettava huomioon paitsi sen sanamuoto myös asiayhteys ja sillä säännöstöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös tai määräys on (tuomio 26.4.2022, Landespolizeidirektion Steiermark (Sisärajavalvonnan enimmäiskesto), C-368/20 ja C-369/20, EU:C:2022:298, 56 kohta).

77 Ensiksi kyseisen säännöksen sanamuodosta on todettava, että siinä käytetyistä ilmaisuista käy ilmi, että koska sopimusoikeuden yleisiä näkökohtia ei ole yhdenmukaistettu unionin tasolla, sopimusten pätevyyttä säännellään kansallisella oikeudella (ks. vastaavasti tuomio 3.2.2021, Stichting Waternet, C-922/19, EU:C:2021:91, 42 ja 45 kohta).

78 Toiseksi mainitun säännöksen asiayhteydestä on todettava yhtäältä, että direktiivin 2005/29 johdanto-osan yhdeksännessä perustelukappaleessa todetaan selvästi, että direktiiviä sovelletaan sen rajoittamatta kansallisia sopimusoikeutta koskevia sääntöjä ja sopimattoman kaupallisen menettelyn vuoksi vahinkoa kärsineiden yksittäistapausta koskevia kanteita.

79 Toisaalta unionin tuomioistuin on katsonut, että kyseisen direktiivin 5 artiklan 1 kohdassa säädetään ainoastaan, että sopimattomat kaupalliset menettelyt ”ovat kiellettyjä”, ja jätetään näin ollen jäsenvaltioille harkintavaltaa sopimattomien kaupallisten menettelyjen torjumiseen mainitun direktiivin 11 ja 13 artiklan mukaisesti käytettävien kansallisten toimenpiteiden valitsemisessa edellyttäen, että toimenpiteet ovat riittäviä ja tehokkaita ja että näin säädetyt seuraamukset ovat tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia (tuomio 19.9.2018, Bankia, C-109/17, EU:C:2018:735, 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

80 Unionin tuomioistuin on täsmentänyt, että direktiivin 2005/29 11 artiklassa vain edellytetään jäsenvaltioilta, että ne huolehtivat, että käytettävissä on riittävät ja tehokkaat keinot mainittujen menettelyjen torjumiseksi, mutta tällaiset keinot voivat kuitenkin tarkoittaa tällaisia menettelyjä koskevaa tuomioistuinmenettelyä, jonka tavoitteena on saada ne loppumaan (ks. vastaavasti tuomio 19.9.2018, Bankia, C-109/17, EU:C:2018:735, 42 kohta).

81 Kolmanneksi direktiivin 2005/29 tavoitteesta on todettava, että sen tavoitteena on taata korkeatasoinen kuluttajansuoja ja tätä varten varmistaa, että sopimattomia kaupallisia menettelyjä torjutaan tehokkaasti kuluttajien edun edellyttämällä tavalla (ks. vastaavasti tuomio 16.4.2015, UPC Magyarország, C-388/13, EU:C:2015:225, 32 ja 51 kohta).

82 Direktiivin 2005/29 3 artiklan 2 kohdan sanamuotoon perustuvasta, systemaattisesta ja teleologisesta tulkinnasta käy siis ilmi, että kyseinen säännös ei ole esteenä sille, että jäsenvaltiot antavat kuluttajalle, joka on tehnyt sopimuksen sopimattoman kaupallisen menettelyn perusteella, oikeuden vaatia kyseisen sopimuksen toteamista pätemättömäksi edellyttäen, että tällainen seuraamus on tehokas, oikeasuhteinen ja varoittava kyseisen direktiivin 13 artiklassa tarkoitetulla tavalla.

83 Kyseistä tulkintaa ei saata kyseenalaiseksi se, että direktiivillä 2019/2161 lisättiin direktiiviin 2005/29 uusi 11 a artikla, jonka 1 kohdassa säädetään, että ”sopimattomien kaupallisten menettelyjen vuoksi vahinkoa kärsineillä kuluttajilla on oltava käytössään oikeasuhteisia ja tehokkaita oikeussuojakeinoja, mukaan lukien korvaus kuluttajalle aiheutuneista vahingoista ja tarvittaessa – – sopimuksen purkaminen”, ja sen 2 kohdassa täsmennetään, että se ei ”rajoita kuluttajien saatavilla – – kansallisen lainsäädännön mukaisesti olevien muiden oikeussuojakeinojen soveltamista”.

84 Sen lisäksi, että määräaika direktiivin 2019/2161 saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä päättyi 28.11.2021, joten kyseinen 11 a artikla ei ole merkityksellinen direktiivin 2005/29 3 artiklan 2 kohdan ja 13 artiklan tulkinnalle käsiteltävässä asiassa, sen sisällyttäminen direktiiviin 2005/29 joka tapauksessa nimittäin vain vahvistaa sen, että jäsenvaltioilla oli ja on edelleen mahdollisuus säätää sopimattomien kaupallisten menettelyjen vuoksi vahinkoa kärsineitä kuluttajia varten muista oikeussuojakeinoista, mukaan luettuna ne, jotka antavat kuluttajalle oikeuden vaatia, että tällaisen menettelyn perusteella tehty sopimus todetaan pätemättömäksi.

85 Toiseksi unionin tuomioistuin on korostanut siitä, onko sopimuksen pätemättömäksi toteamisesta muodostuva seuraamus tehokas, oikeasuhteinen ja varoittava kyseisen direktiivin 13 artiklassa tarkoitetulla tavalla, yhtäältä, että on yksinomaan kansallisten tuomioistuinten tehtävänä arvioida kaikki niiden käsiteltäväksi saatetulle asialle ominaiset seikat huomioiden, onko elinkeinonharjoittajille sopimattomasta kaupallisesta menettelystä aiheutuvia seuraamuksia koskeva järjestelmä, josta jäsenvaltiot säätävät edellä 79 kohdassa mieleen palautetun oikeuskäytännön mukaisesti, mainitun direktiivin vaatimusten ja erityisesti

suhteellisuusperiaatteen mukainen (ks. vastaavasti tuomio 16.4.2015, UPC Magyarország, C-388/13, EU:C:2015:225, 58 ja 59 kohta sekä analogisesti tuomio 5.3.2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, 27 kohta).

86 Toisaalta unionin tuomioistuin on katsonut täsmennyksenä, jotta se voi ohjata kansallisen tuomioistuimen tällaista arviointia, että sopimuksen pätemättömyys täyttää lähtökohtaisesti direktiivin 2005/29 13 artiklan kanssa analogisella säännöksellä asetetut tehokkuuden, oikeasuhteisuuden ja varoittavuuden edellytykset (ks. vastaavasti tuomio 5.3.2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, 25, 26, 29 ja 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

87 Tässä yhteydessä on myös muistutettava, että unionin tuomioistuin on katsonut pääasiassa kyseessä olevien kaltaisista kaupallisista menettelyistä, jotka koskevat kuluttajien liittymistä sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevaan sopimukseen, että vaikka direktiivissä 2002/83 ei edellytetä, että sen 36 artiklan 1 kohdassa säädetyn tietojen antamista ennen sopimuksen tekemistä koskevan velvollisuuden virheellinen täyttäminen johtaa sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevan sopimuksen tai siihen liittymistä koskevan ilmoituksen mitättömyyteen tai pätemättömyyteen, kansallisen tuomioistuimen on kuitenkin arvioitava – kun otetaan huomioon perustavanlaatuinen merkitys, joka edellä 56 kohdassa tarkoitetuilla sopimusta koskevilla tiedoilla on, kun kuluttaja muodostaa tahtonsa liittyä kyseiseen sopimukseen –, onko mainitun tiedottamisvelvollisuuden virheellinen täyttäminen omiaan tekemään hänen suostumuksestaan sitoutua sopimukseen pätemättömän (ks. vastaavasti tuomio 24.2.2022, A ym. (Sijoitussidonnaiset (”unit-linked”) henkivakuutukset), C-143/20 ja C-213/20, EU:C:2022:118, 125 ja 126 kohta).

88 Näin ollen kuluttajan oikeus vaatia sopimattoman kaupallisen menettelyn, joka muodostuu sellaisen sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevan sopimuksen laatimisesta, jonka perusteella kyseinen kuluttaja ei voi ymmärtää tarjotun vakuutustuotteen luonnetta ja rakennetta eikä siihen liittyviä riskejä, perusteella tehdyn sopimuksen pätemättömäksi toteamista vaikuttaa olevan direktiivin 2005/29 13 artiklassa tarkoitettu tehokas, oikeasuhteinen ja varoittava seuraamus, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on joka tapauksessa varmistettava ottaen huomioon kaikki asian kannalta merkitykselliset seikat.

89 Kaiken edellä esitetyn perusteella kolmanteen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2005/29 3 artiklan 2 kohtaa, luettuna yhdessä sen 13 artiklan kanssa, on tulkittava siten, että se ei ole esteenä kansallisen oikeuden tulkinnalle, jossa kuluttajalle, joka on tehnyt sopimuksen elinkeinonharjoittajan sopimattoman kaupallisen menettelyn perusteella, annetaan oikeus vaatia kyseisen sopimuksen toteamista pätemättömäksi.

Neljäs kysymys

90 Neljäs kysymys esitetään vain siinä tapauksessa, että kolmanteen kysymykseen vastataan myöntävästi. Kun otetaan huomioon kolmanteen kysymykseen annettu vastaus, neljänteen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

91 Pääasian asianosaisten osalta asioiden käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (yhdeksäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla ja neuvoston direktiivin 84/450/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 97/7/EY, 98/27/EY ja 2002/65/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta 11.5.2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/29/EY (sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi) 3 artiklan 1 kohtaa

on tulkittava siten, että

kyseisessä säännöksessä tarkoitettuna sopimattomana kaupallisena menettelynä on pidettävä sitä, että vakuutusyritys laatii sijoitussidonnaista ryhmävakuutusta koskevan sopimuksen, jonka perusteella kuluttaja, joka liittyy kyseiseen ryhmävakuutusta koskevaan sopimukseen vakuutuksenottajana olevan toisen yrityksen tarjouksen perusteella, ei voi ymmärtää tarjotun vakuutustuotteen luonnetta ja rakennetta eikä siihen liittyviä riskejä, ja kyseisen vakuutusyrityksen on katsottava olevan vastuussa tästä sopimattomasta kaupallisesta menettelystä.

2) Direktiivin 2005/29 3 artiklan 2 kohtaa, luettuna yhdessä sen 13 artiklan kanssa,

on tulkittava siten, että

se ei ole esteenä kansallisen oikeuden tulkinnalle, jossa kuluttajalle, joka on tehnyt sopimuksen elinkeinonharjoittajan sopimattoman kaupallisen menettelyn perusteella, annetaan oikeus vaatia kyseisen sopimuksen toteamista pätemättömäksi.

Allekirjoitukset